

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

11 sierpnia 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Kosicka

Protokolant: protokolant sądowy – stażysta Oliwia Kuter

po rozpoznaniu na rozprawie 11 sierpnia 2022 r. w Warszawie

odwołania Z. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddziału w W.

z 24 lutego 2022 r., znak (...)

o rekompensatę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje Z. J. prawo do rekompensaty od lutego 2022 r.

Sygn. akt VII U 322/22

UZASADNIENIE

Z. J. 11 marca 2022 r. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z 24 lutego 2022 r. znak: (...), odmawiającej prawa do rekompensaty do emerytury. Ubezpieczony wskazał, że decyzja jest niezgodna ze stanem faktycznym, ponieważ: 1) w przedstawionym świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym przez Wojskowe Przedsiębiorstwo (...) pracodawca potwierdził wykonywanie przez niego pracy kierowcy samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony w okresie od 7 listopada 1975 r. do 4 kwietnia 1991 r., powołując się na odpowiednie zarządzenie resortowe, 2) był zatrudniony w firmie (...) w okresie od 1 lutego 1996 r. do 24 listopada 2005 r. na podstawie umowy o pracę na stanowisku magazynier-kierowca, a w okresie od 1 lutego 1996 r. do 31 grudnia 1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony, co pracodawca potwierdził wystawiając świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 31 grudnia 1998 r. Odwołujący podniósł, że od 1 stycznia 1999 r. pracował w magazynie, w późniejszym czasie awansując na stanowisko kierownika magazynu, mimo to w świadectwie pracy z 24 listopada 2005 r. pracodawca wpisał jedynie ostatnio zajmowane stanowisko, czego Z. J. nie zauważył od razu, ze względu na swój ówczesny stan zdrowia. Odwołujący stanął na stanowisku, że przedstawione przez niego dokumenty powinny być wystarczające do przyznania mu prawa do rekompensaty, ponieważ wskazane wyżej firmy zostały zlikwidowane i obecnie ubezpieczony nie ma możliwości uzyskania innych dokumentów (odwołanie k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. ZUS uzasadnił swoje stanowisko wskazując, że Z. J. nie udowodnił 15-letniego okresu wykonywania prac w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie zaliczył bowiem do tej usługi okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Wojskowym Przedsiębiorstwie (...), ponieważ w świadectwie pracy odniesiono się w sposób nieprecyzyjny do zarządzenia resortowego, bowiem wskazano, że stanowisko odwołującego odpowiada wymienionemu w wykazie A, dział VIII, poz. 2, lecz nie wskazano właściwego punktu. ZUS nie uwzględnił również jako pracy w szczególnych warunkach okresu od 1 lutego 1996 r. do 31 grudnia 1998 r. ze względu na rozbieżność między stanowiskiem Z. J. wskazanym w świadectwie pracy w szczególnych warunkach

(kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony) a w świadectwie pracy (kierownik magazynu i magazynier-kierowca) (odpowiedź na odwołanie k. 4 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. J. urodził się (...)

W okresie od 7 listopada 1975 r. do 4 kwietnia 1991 r. odwołujący był zatrudniony w Wojskowym Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego. W okresie zatrudnienia pobierał zasiłki chorobowe: od 14 października do 21 listopada 1976 r., od 28 do 31 grudnia 1977 r., od 26 do 27 czerwca 1978 r., od 27 do 29 lutego 1984 r., od 6 do 14 sierpnia 1984 r., od 14 do 22 stycznia 1985 r., od 29 lipca do 6 sierpnia 1985 r., od 6 do 14 listopada 1986 r., od 6 do 14 sierpnia 1987 r., od 21 do 23 kwietnia 1988 r., od 14 do 22 września 1988 r., od 14 grudnia 1988 r. do 4 stycznia 1989 r., od 26 do 30 września 1989 r., od 1 do 3 października 1989 r., od 13 do 31 sierpnia 1990 r., od 12 do 18 września 1990 r., od 10 do 15 grudnia 1990 r., od 28 lutego do 29 marca 1991 r. Zakład pracy wydał Z. J. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym wskazano, że ubezpieczony w okresie od 7 listopada 1975 r. do 4 kwietnia 1991 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego, wymienionym w Wykazie A, dziale VIII pkt 2 wykazu stanowisk stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Obrony Narodowej nr 48/MON z 12 września 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych resortu obrony narodowej (świadectwo pracy z 25 maja 1995 r. k. 3, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 8-9, karty zasiłkowe k. 10-11 – tom I a.r., świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k. 15 – tom II a.r., zeznania odwołującego k. 46 a.s., akta osobowe).

Od 17 kwietnia 1991 r. do 20 marca 1995 r. ubezpieczony prowadził własną działalność gospodarczą (bezsporne).

31 stycznia 1996 r. Z. J. podjął pracę w (...) spółka jawna na stanowisku magazynier-kierowca. Początkowo, aż do 31 grudnia 1998 r., wbrew nazwie powierzonego stanowiska odwołujący wykonywał wyłącznie pracę kierowcy samochodu ciężarowego, zajmował się dostawami z magazynu do sklepów spożywczych. Do wykonywania pracy ubezpieczony korzystał z samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 tony, marki J. lub S.. Odwołujący wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego w pełnym wymiarze czasu pracy, tj. w dni powszednie po minimum 8 godzin dziennie. Z uwagi na dużą ładowność pojazdów prowadzonych przez Z. J., po porannym załadunku samochodu rozwoził towar do sklepów aż do zakończenia dnia pracy, bez konieczności powrotu do magazynu w celu ponownego załadunku. Pracodawca 31 grudnia 1998 r. wydał odwołującemu świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym wskazano, że od 1 lutego 1996 r. do 31 grudnia 1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego, wymienionym w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wykazie A, dziale VIII pkt 2. Następnie od 1 stycznia 1999 r. odwołujący został u ww. pracodawcy przeniesiony na stanowisko magazyniera, a z czasem awansował na stanowisko kierownika magazynu. Stosunek pracy ubezpieczonego z F. zakończył się 24 listopada 2005 r. z uwagi na wyczerpanie okresów zasiłkowych po tym, jak Z. J. doznał udaru (świadectwo pracy z 24 listopada 2005 r. k. 6, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 12 – tom I a.r., świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k. 16 – tom II a.r., zeznania świadków: I. W. (1) k. 44–45 a.s., E. B. k. 45-46 a.s., zeznania odwołującego k. 46 a.s.).

Od 26 października 2005 r. (tj. po zakończeniu okresu pobierania świadczenia rehabilitacyjnego) Z. J. był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (decyzja z 19 stycznia 2006 r. k. 27 – tom I a.r.).

Z. J. 7 grudnia 2021 r. złożył wniosek o przyznanie emerytury i rekompensaty, załączając kopię świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach w Wojskowym Przedsiębiorstwie (...). Decyzją z 21 grudnia 2021 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. przyznał odwołującemu prawo do emerytury od 13 grudnia 2021 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. 21 grudnia 2021 r. ZUS wydał również decyzję, w której odmówił Z. J. prawa do rekompensaty z uwagi na nieudowodnienie 15 lat pracy w szczególnych warunkach do 1

stycznia 2009 r. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że przedstawione świadectwo pracy w szczególnych warunkach jest kopią, lecz nawet po jej analizie Zakład powziął przekonanie, że ubezpieczony nie spełniałby wymogu 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach (decyzje z 21 grudnia 2021 r. k. 8-12 – tom II a.r.).

18 lutego 2022 r. ubezpieczony wniósł o ponowne rozpatrzenie jego prawa do rekompensaty, dołączając do wniosku oryginały świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach z Wojskowego Przedsiębiorstwa (...) i z (...) spółka jawna, a także świadectwo pracy i umowy o pracę z F.. **Skarżoną decyzją z 24 lutego 2022 r.** znak: (...)organ rentowy odmówił przyznania ubezpieczonemu prawa do rekompensaty, uznając, że Z. J. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach przed 1 stycznia 2009 r. ZUS nie zaliczył jako pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w Wojskowym Przedsiębiorstwie (...) z uwagi na niespełnianie wymogów formalnych przez przedłożone świadectwo pracy w szczególnych warunkach, w którym brak jest powołania się na zarządzenie resortowe. Nie uwzględniono również okresu zatrudnienia w firmie (...), ponieważ istnieje rozbieżność w dokumentacji odnośnie do stanowiska zajmowanego przez odwołującego (świadectwo pracy k. 20, umowy o pracę k. 21-22, decyzja z 24 lutego 2022 r. k. 23 – tom II a.r.).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych odwołującego oraz w jego aktach osobowych z Wojskowego Przedsiębiorstwa (...), a także na podstawie wiarygodnych zeznań Z. J.. Zdaniem sądu dokumenty, w zakresie w jakim sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony sporu kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Zeznania odwołującego sąd ocenił jako wiarygodne, bowiem odwołujący w sposób logiczny wyjaśnił na czym polegała jego praca w Wojskowym Przedsiębiorstwie (...) od 7 listopada 1975 r. do 4 kwietnia 1991 r. oraz w (...) spółka jawna od 1 lutego 1996 r. do 31 grudnia 1998 r.

Ponadto sąd za podstawę ustaleń faktycznych przyjął wiarygodne zeznania świadków: I. W. (1) i E. B., którzy z odwołującym się pracowali w spółce (...) i współpracowali wówczas z ubezpieczonym – E. B. pracował na podobnym stanowisku, zaś I. W. (2) pracowała jako fakturzystka i zajmowała się m.in. wydawaniem ubezpieczonemu faktur jako dokumentów dostaw, których jako kierowca samochodu ciężarowego dokonywał Z. J.. Zdaniem sądu, z uwagi na spójność zeznań ubezpiezonego, świadków i dokumentów, nie było podstaw do kwestionowania ich wiarygodności.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie Z. J. zasługiwało na uwzględnienie.

Regulacja dotycząca rekompensaty z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych, o którą ubiegał się Z. J., została wprowadzona do ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1340). Art. 2 pkt 5 tej ustawy zawiera definicję rekompensaty rozumianej jako odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabydą prawa do emerytury pomostowej. Z kolei warunki jej przyznawania oraz sposób jej obliczenia określają art. 21 – 23 zamieszczone w Rozdziale III (...). Art. 23 stanowi, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpiezonego o emeryturę oraz, że przyznawana jest ona w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W art. 21 ust. 1 ustawy wskazano natomiast, że rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Z art. 21 ust. 2 ustawy wynika zaś, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wskazywane art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty: 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej, 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS

wynoszącego co najmniej 15 lat. Z kolei w art. 21 ust. 2 tej ustawy została zawarta przesłanka negatywna, którą stanowi nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Może ona budzić wątpliwości, gdyż literalna wykładnia tego wyrwanego z kontekstu normatywnego przepisu może prowadzić do wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Skoro jednak, zgodnie z art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS w obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na pracę w warunkach szczególnych, obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Nabycie prawa do takiego tylko świadczenia stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty. Natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 5.05.2017 r., III AUa 2047/16, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 14.12.2015 r., III AUa 1070/15, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 22.09.2017 r., III AUa 529/16).

Jeśli chodzi o wskazane wyżej przesłanki pozytywne nabycia prawa do rekompensaty, to analiza cytowanych przepisów ustawy o emeryturach pomostowych prowadzi do wniosku, że prawo do rekompensaty mają osoby urodzone po 1948 r., które przed 1 stycznia 2009 r. wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Podobnie jak przy ustalaniu tego okresu na potrzeby przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym, tak przy ustalaniu prawa do rekompensaty będą uwzględnione tylko okresy, w których praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jednocześnie rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nawet jeśli tego prawa nie zrealizowała. P. analogiam prawa do rekompensaty nie ma osoba, która nie przeszła na emeryturę wcześniejszą mimo spełnienia warunków.

Okresy pracy określone w ust. 1 § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2). Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy. Wymaga jednak podkreślenia, a zgodnie z poglądem ugruntowanym w orzecznictwie, nieprzedstawienie takiego dokumentu nie oznacza braku możliwości wykazania faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych przy użyciu innych środków dowodowych. Wskazuje się bowiem, że okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach może być dowodzona wszelkimi środkami dowodowymi, przy czym sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. W postępowaniu przed sądem odwoławczym, w przypadku nieposiadania przez wnioskodawcę świadectwa, o którym mowa w § 2 ust. 2 rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r. bądź niemożności jego uzyskania (np. z uwagi na likwidację zakładu pracy), dopuszczalne jest dopuszczenie innych dowodów na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - w szczególności dokumentacji z akt osobowych, zeznań świadków oraz innych dowodów mogących pozwolić na wykazanie tej okoliczności (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84; z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84; a także wyroki: Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1999 r., II UKN 619; Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 grudnia 2004 r., III AUa 2474/03; Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 4 października 2013 r., IV U 1284/13).

Przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. uznają za pracę w szczególnych warunkach wyłącznie zatrudnienie przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (np. 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w

warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (wyroki Sądu Najwyższego z 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z 24 marca 2009 r., I PK 194/08, LEX nr 528152 i z 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638).

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazach A lub B stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W rozpatrywanej sprawie organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wskazał, że do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono ubezpieczonemu okresu zatrudnienia od 7 listopada 1975 r. do 4 kwietnia 1991 r. w Wojskowym Przedsiębiorstwie (...), ponieważ w przedłożonym świadectwie pracy w warunkach szczególnych powołano dział i pozycję zarządzenia resortowego, lecz nie wskazano punktu odpowiadającego zajmowanemu przez odwołującego stanowisku. Istotnie, w przedłożonym przez ubezpieczonego świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach wskazano rodzaj wykonywanej przez Z. J. pracy w szczególnych warunkach i oznaczono, że odpowiada ona pracy określonej w wykazie A, dział VIII, pkt 2 – stanowiącym załącznik do zarządzenia Ministra Obrony Narodowej nr 48/MON z dnia 12 września 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych resortu obrony narodowej. W ocenie sądu, pomimo powyższego braku formalnego należało zakwalifikować powyższy okres zatrudnienia ubezpieczonego jako pracę w szczególnych warunkach, bowiem zatrudnienie w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony odpowiada stanowisku w szczególnych warunkach określonego w Wykazie A, dział VIII poz. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8 poz. 43). Z przedłożonych w toku postępowania dokumentów, w tym w szczególności z jego akt osobowych, nie wynika, aby w okresie zatrudnienia w ww. jednostce ubezpieczony wykonywał inny rodzaj pracy niż pracę kierowcy samochodu ciężarowego. Sąd zważył przy tym, że przy pominięciu okresów pobierania zasiłków (nieskładkowych), okres zatrudnienia ubezpieczonego w warunkach szczególnych w W.P.T.U. nie przekracza 15 lat.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. zakwestionował również możliwość zaliczenia odwołującemu do pracy w szczególnych warunkach okresu od 1 lutego 1996 r. do 31 grudnia 1998 r., kiedy to ubezpieczony był zatrudniony w (...) spółka jawna, z uwagi na rozbieżności w oznaczeniu stanowiska zajmowanego przez Z. J. w przedłożonych przez ubezpieczonego dokumentach. W umowie o pracę wskazano bowiem, że ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku magazynier-kierowca, w świadectwie pracy wpisano stanowisko kierownik magazynu, zaś w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach – kierowca samochodu ciężarowego. Odnosząc się do powyższych okoliczności, należy podnieść, że wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/00). Świadectwo pracy w warunkach szczególnych jest jednak dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c. i nie stanowi dowodu tego co zostało w nim odnotowane. Taki walor mają wyłącznie dokumenty urzędowe, do których w myśl stosowanego a contrario art. 244 § 1 k.p.c. nie zalicza się świadectwa pracy, skoro nie zostało sporządzone przez organy władzy publicznej ani inne organy państwowe (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 17 grudnia 2013 r., III AUa 783/13, Lex nr 1409118). Jednakże w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych nie ma takich ograniczeń dowodowych jak w postępowaniu przez Zakładem i wnioskodawca nie tylko świadectwem pracy w warunkach szczególnych może wykazać, że faktycznie pracował w warunkach szczególnych. W tym celu może przedstawić również i inne dowody. Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 4 listopada 2008 roku (III AUa

3113/08, Lex nr 552003) „Świadczenie pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W sytuacji, kiedy brak wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, Sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.” Takie też postępowanie należy prowadzić, kiedy organ rentowy zakwestionuje fakty wskazane w tego rodzaju świadectwie (wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09, Lex nr 558288). Jeśli chodzi natomiast o zajmowane przez wnioskodawcę stanowiska, to podkreślić trzeba, że z utrwalonego orzecznictwa wynika, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzanej mu pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia z 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13, Lex Nr 1455235).

Uwzględniając zaprezentowane poglądy i przepisy, sąd – ustalając czy Z. J. wykonywał pracę w warunkach szczególnych od 1 lutego 1996 r. do 31 grudnia 1998 r. w spółce (...) przeprowadził na tę okoliczność postępowanie dowodowe, z którego wynika, że ubezpieczony w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie powyżej 3,5 tony. W ocenie sądu, praca Z. J., polegająca na kierowaniu ww. pojazdem marki S., wykonywanie dostaw produktów spożywczych na terenie i obrzeżach W., odpowiada pracy w szczególnych warunkach wymienionej w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) w wykazie A, Dział VIII poz. 2 – Prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów.

Mając na uwadze powyższe, sąd ocenił, że ubezpieczony spełnił przesłanki, by uzyskać prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych, bowiem łącznie legitymuje się dłuższym niż 15 letni okresem pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jednocześnie nie zaistniały te przesłanki negatywne, które wykluczyłyby możliwość przyznania mu świadczenia. Ubezpieczony nie uzyskał bowiem prawa do emerytury pomostowej ani do emerytury wcześniejszej.

Podsumowując, sąd zmienił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych na podstawie art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych.